

Відгук

на дисертацію Романини Ірини Романівни «*Структурно-семантичні особливості діалектних текстів про чуда в наддністрянському говорі*» (Львів, 2015. – 326 с.), подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова.

Зосередження уваги І.Р. Романини на діалектному тексті, звернення до тексту не лише як до джерела вихідної лінгвальної інформації, зокрема, про структуру фонетичної чи граматичної підсистеми, а як до окремого цілісного мовного феномену, який у послідовності лінгвістичних об'єктів (*фонема – морфема – лексема – синтаксема – текст*) творить своєрідну вершину, становить завершальну ланку в структурній архітектоніці говірки, засвідчує закономірне розширення об'єкта сучасних діалектологічних студій. Такий крок є актуальним, оскільки породжує сподівання на якісно нові спостереження й висновки; а запропонована конкретизація об'єкта аналізу – *тексти про чуда* (чудеса) – посилює очікування мовознавчих інновацій.

Формулюванням проблеми, добором текстів для аналізу студія І. Романини запрограмована як оригінальна, новаторська; справді, вона не має прямого аналога, хоча останнім часом в українському мовознавстві помітні інтенсивні пошуки шляхів вивчення діалектів в опорі на тексти – зафіксоване зв'язне мовлення носіїв говірок. Зауважимо, що посилення текстоцентризму в дослідженні українських діалектів з особливою увагою до структури тексту ніяк не заступає й не знижує актуальності вивчення акцентології, фонетики, граматики, особливо – синтаксису в опорі на розлогі цілісні тексти; можемо стверджувати, що по-справжньому цей процес і не розпочато ні в українському мовознавстві, ні в інших славістичних школах; переважає студіювання на підставі відповідей на питальники з мінімальним (спорадичним) залученням текстів. Текстоцентричне і структуроцентричне дослідження текстів – це два близьких і водночас самостійних напрямки сучасної діалектології зі своїми специфічними завданнями й очікуваними результатами.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків; основну частину праці супроводжують додатки, список літератури та скорочень назв джерел, список обстежених населених пунктів, який також слугує формою локалізації матеріалу в просторі наддністрянського діалекту.

У «*Вступі*» (с. 14–18), згідно з вимогами ДАК України до дисертацій, авторка аргументує актуальність праці, формулює мету, завдання, характеризує джерельну базу студії, використані методи дослідження, окреслює новизну, теоретичне значення, практичну цінність, попередню апробацію положень свого дослідження. Усі ці підрозділи своїм змістом є прийнятними, зрозумілими, тісно пов'язані зі змістом роботи; застереження викликає лише послідовність представлення складників відповідних підрозділів, зокрема, серед завдань головні *проаналізувати структуру діалектних текстів (ДТ) про чуда за текстовими категоріями та виявити різнорівневі риси наддністрянського діалекту* подано як 5 і 6 завдання, а спершу названо другорядні за цінністю у цій праці позиції – *подати історію вивчення наддністрянського говору, далі – зафіксувати ДТ про чуда і окреслити методiku дослідження*; з переліку завдань випало вивчення *семантичних рис текстів*, хоча на них спрямовує увагу назва праці.

У розділі 1 «Текст як об'єкт діалектологічних студій» (с. 19–59) подано історіографію вивчення українських діалектних текстів; при цьому увагу більше зосереджено на зовнішніх особливостях згаданих ДТ, їхньому змістові; варто було б глибше розглянути проблематику студій над ДТ.

Для розбудови діалектної текстології велике значення має категоризація тексту; під категоризацією авторка розуміє основні параметри й ознаки, які в процесі творення й сприймання інтегрують його частини в інформаційне ціле і відображають його мовну структуру (с.30). Представлено різне розуміння текстових категорій у студіях різних дослідників, подано перелік категорій, їх ієрархію. І.Р. Романина виділяє (і далі спирається під час аналізу) 8 категорій, які, як зазначає дослідниця, виокремлено на підставі аналізу саме текстів про чуда (цілісність, зв'язність, членованість, інформативність, модальність, антропоцентричність, континуум, інтертекстуальність; див. схему 1 на с. 31). Зазначимо, що коректніше було б зазначити, що з усіх виділюваних дослідниками текстових категорій саме названі проступають у текстах про чуда, а тому їх покладено в основу аналізу; дослідниця коментує кожен з диференційних ознак ДТ, спираючись на досвід численних попередніх теоретиків-текстологів, пристосовуючи узагальнені положення, сформульовані на підставі аналізу художніх текстів, до студіювання текстів діалектних. Справедливо підкреслено зв'язок / залежність виділення категорій ДТ від моделі категоризації художніх текстів (зокрема стосовно когезії – с. 35), що може мати виправдання в тому, що осмислення архітектоніки, особливостей проявлення текстових категорій сформувалося спершу на підставі художніх текстів, і таке бачення текстових категорій залишається досі визначальним у лінгвістиці (докладніше див. нижче).

На тлі різнопланово опрацьованої методології, метамови аналізу художнього тексту, наявності переконливих зразків утілення теорії текстологічного аналізу в практику пізнання художніх текстів і художнього дискурсу в цілому, актуальною видається потреба чіткого відмежування писаного (особливо писаного художнього) тексту й усного діалектного, що є очікуваним у працях про ДТ, тим більше, що у назві дисертації задекларовано *особливості (чого і на тлі чого?)*. Найважливіше в диференціації цих принципово відмінних типів текстів убачаємо насамперед у протиставленні за низкою диференційних ознак, у таких опозиціях (першими наводимо риси писемного тексту – ПС):

а) текст модельований автором, часто зі змінами, виправленнями, інколи цілкомито переінакшений, що відповідає завданням художнього моделювання дійсності, підпорядковане цільово обраним орієнтирам, а тому в своєму виформуванні, творенні принципово нелінійний (ПТ) – текст принципово лінійний у своєму розгортанні, направлений, спонтанний чи відтворюваний (різною мірою клішований) (ДТ);

б) реципієнт тексту здебільшого відсутній у момент творення тексту, не впливає безпосередньо на формування тексту (ПТ) – реципієнт (-и) є учасником (-ами) реальної комунікації, а тому здатний активно співтворити текст чи становити орієнтир (суб'єкт рецепції твореного тексту), який впливає на формування (принципово діалогічного) тексту (ДТ);

в) текст обмежений лінгвальними засобами експлікації, часто ахронотопний (ПТ) – текст часто включає лінгвальні й позамовні засоби передання змісту, може спиратися на конкретний хронотоп (часто шляхом апелювання до останнього, у формі дейксису), охоплювати також невербальні засоби передавання інформації (ДТ);

г) текст не співвіднесений з визначеним соціумом (не виявляє такого зв'язку), навпаки – часто піднесений до узагальнення, типу (ПТ) – текст пов'язаний з конкретним (мікро)соціумом, його колективною пам'яттю (події, ситуації, особи; вербальні кліше, набір актуальних власних назв) та локальною складно структурованою культурою (ДТ). Наведені головніші, на нашу думку, протиставлення писаного й усного текстів виявляються у доборі, функціонуванні тих елементів ДТ, які репрезентують особливості будови, риси формальної структури тексту.

У цьому ж розділі подано коротку історію вивчення наддністрянського діалекту, відроджено призабуту деактуалізовану дискусію про терміни *наддністрянський* і *опільський* діалект; зауважимо, що цю дискусію давно розв'язано на користь пріоритетності терміну *наддністрянський*, до того ж вона не пов'язана з власне дослідницькими процедурами та їхніми результатами.

Описано використані в дисертації методи і прийоми аналізу ДТ.

Розділ завершують стислі висновки.

Розділ 2 «*Структурна специфіка діалектних текстів*» (с. 60–136) своєю назвою орієнтує на аналіз формальних і змістових засобів творення діалектного тексту, що мало б знайти відображення у назвах підрозділів; натомість із назв сегментів тексту стає зрозумілим, що за основу поділу матеріалу взято макротемати записаних текстів (ДТ про зцілення, кару, чудотворні місця і предмети, чудесні знаки).

На підставі текстів про зцілення (їх записано найбільше) авторка намагається дослідити кожен з визначених текстотвірних категорій (у дослідженні категорії часто названо ознаками), їхню роль у творенні тексту як цілості вищого порядку.

Авторка стверджує, що «критеріями аналізу ДТ є текстові категорії, що формують його як смислове й структурне ціле» (с. 60). Такий категорійний підхід важливий тим, що не дає змоги загубитися у деталях тексту. Найважливішою текстовою ознакою дослідниця вважає «цілісність, що досягається єдністю задуму й логічним розгортанням думки» (с. 63), і далі зазначає, що цілість забезпечують «окрім зачину й кінцівки, чітка смислова структура тексту, тобто наявність мікротем чи підтем» (там само). Підтримуючи прагнення авторки виявити структурні домінанти та спосіб конструювання тексту, вважаємо, що варто чіткіше підкреслити роль змістової домінанти – сюжету про чудо / зцілення, яке існує як готове у свідомості оповідача-діалектоносія, укладене в логічну послідовність, супроводжене оцінними конотаціями. Наратор готовий (і радий) повторювати такий текст, оскільки його зміст відповідає світоглядній системі та емоційному стану оповідача. Тому цілісність текстів такого тематичного спрямування забезпечена насамперед змістом – своєрідно організованою інформаційною *програмою* (складником цієї програми може бути цілеспрямоване *переконання* у важливості, неординарності події). Важливим компонентом змісту слугує кореляція з реальною (чи сприйманою / оцінюваною як реальна) подією, що мала свій хронотоп, атрибути, аксіологію. Важливо, на нашу думку, що такий текст *існує у свідомості наратора* до його відтворення у вербалізованій формі; ця форма має типові вияви текстів одного тематичного ряду попри наявність варіювання конкретних мовних одиниць. Цей текст перебуває між двома полюсами – *творення в момент його породження і відтворення* (готових структур), причому знаходиться не посередині між полюсами, а відчутно зміщений у бік відтворення. Тому видається, що теза про те, що «найвиразнішими засобами реалізації цілісності в аналізованих ДТ є концепти, загальнорелігійні *Бог, Богородиця...*» (с. 63) вимагає докладнішої перевірки й осмислення.

Цінними є спроби встановити кореляції між текстовими категоріями, типами зв'язності тексту і відповідними мовними засобами на рівнях формальному, змістовому, асоціативному та ін. Так, на формальному (граматичному) рівні зв'язність значною мірою забезпечує використання сполучників, особових та вказівних займенників; на семантичному – різноманітних носіїв реальної семантики, повтори (тотожні, уточнювальні, синонімічні, спільні (формально близькі) початки, завершення виділюваних сегментів цілісного тексту. Своєрідним єднальним засобом виступає актуалізоване в тексті «я» наратора у формі вставних конструкцій різної структури і модальності; наявність останніх, на нашу думку, посилює припущення про характер таких текстів як відтворюваних (чи значною мірою відтворюваних), а не первісно творених.

Кожну текстову категорію І.Р. Романина розглядає докладно, наводячи численні коментарі. Їй вдається послідовно виявляти диференційні ознаки, вбачати різність у, здавалося б, неподільному. Загалом класифікація досліджуваних явищ, об'єктів належить до сильних сторін дослідниці; їй вдалося переконливо диференціювати навіть постать оповідача, виділити типи оповідача залежно від того, чи автор тексту був учасником подій, чи лише переповідає почуте, чи один у тексті оповідач, чи – через вставки-цитати, уведено інших оповідачів; загалом роль творця тексту увиразнює категорію *антропоцентричності*. Дослідниця зауважує також, наскільки вербально експлікованим у тексті є слухач-реципієнт; вона принципово правильно підкреслює діалогічність будь-якого усного тексту (с. 77).

Деякі запропоновані побудови авторки потребують ретельнішого аналізу, аргументації. Зокрема, немає підстав *нерозчленовано* розглядати часо-просторову характеристику тексту (с. 77), незважаючи на їхній тісний зв'язок. Не лише граматично, а й семантично ці категорії не зливаються воедино (не варто їх кваліфікувати як *підкатегорії* континууму, що ставить час і простір у нерівнорядне положення з іншими категоріями, засобами творення тексту). Та й сама авторка розглядає окремо мовні засоби вираження темпоральності (с. 78–81) з різними проявами лінійної й нелінійної (скачкоподібної та кільцевої) послідовності подій, та мовні засоби локальності (с. 81–82) з особливим підтипом – алокальністю подій (відсутністю вказівки на топос), що є виправданим і доцільним. Зауважимо, що справедливо як різновид засобів творення цілісного тексту розглянуто інтертекстуальність, зокрема використання прецедентних висловлювань, алузії до відомих (насамперед релігійних) текстів.

Кожне аналізоване явище достатньо проілюстроване цитатами з текстів, що надає праці переконливості й аргументованості.

Принципово так само, як побудовано аналіз текстів про чуда, подано дослідження текстів про кару (с. 84–101), про чудотворні місця і предмети (с. 101–119), про чудесні знаки (с. 119–133). Звичайно, зміст тексту зумовлює специфічний добір засобів вербалізації смислу повідомлюваного та категорій тексту. Проте ці засоби в цілому залишаються інваріантними стосовно різних за змістом текстів, що розуміє і сама авторка, зазначивши у висновках до розділу: «вербальні й невербальні вияви текстових категорій ...у текстах різних груп часто збігаються» (с. 133).

Розділ завершують висновки, в яких наголошена роль текстотвірних категорій у формуванні цілісного тексту та добору вербальних засобів їх втілення.

У розділі 3 «*Текст як джерело дослідження діалектної системи*» (с. 137–189) здійснено важливу спробу дослідити формальну структуру говірки на підставі текстів,

відповісти на питання про доцільність і межі використання текстів у вивченні формальних особливостей говірок як діалектних систем. Авторка поділяє думки тих діалектологів, які в своїх студіях переконливо доводять, що опора на тексти відкриває іншу, значно ширшу перспективу вивчення говірок. Проте від декларування такого підходу до опрацювання методики оперування текстом пролягає шлях конкретних пошуків. У розділі розглянуто фонетичні, морфологічні, лексичні та синтаксичні особливості наддністрянських говірок через призму поданих у додатках текстів.

Аналізуючи фонетичні риси, притаманні наддністрянським говіркам і відбиті в текстах, авторка насамперед констатує наявність відповідної мовної риси, а далі послідовно подає коментарі – власні та інших авторитетних дослідників, чим поглиблює інтерпретацію кожного лінгвального явища. З цінних спостережень авторки увагу дослідників привернуть не тільки відомі з інших праць перезвук *a – e*, укання, протези, а й різноманітні асимілятивні та дисимілятивні зміни, алегроформи. Коментарі зафіксованих явищ в цілому задовільні, не викликають застережень. Додаткових пояснень вимагають лише деякі явища, зокрема:

1) на збереження псл. **/e/* як [e] (відсутність лабіалізації псл. **/e/* після депалаталізованих приголосних) наведено приклади, в яких у наддністрянських говірках зазвичай парокситонічний наголос (на жаль, словоформи-приклади подано без зазначення наголосу), отже, всі випадки такого збереження нелабіалізованого голосного – це приклади, в яких сегмент з псл. **/e/* під наголосом; однак про зв'язок з наголошуванням зазначеної зміни чи збереження давнішого стану словоформ нічого не сказано; тому залишається нез'ясованим, чи маємо справу зі збігом характеристик, чи з прихованою залежністю від наголошування;

2) говорячи про одзвінчення глухих усередині слова, не зауважено, що причиною такої зміни є не положення всередині слова, а наявність наступного дзвінкого приголосного;

3) необхідно докладніше аргументувати, що на місці давньої сполуки *C+ije* довгота приголосного *виникала обов'язково*, що такий розвиток структури словоформи був безальтернативним, і що втрата довготи становила за такої умови наступний етап змін, тобто процес мав вигляд $C+ije \rightarrow C'je \rightarrow C'je \rightarrow C':e \rightarrow C'e$ і не міг мати іншого вигляду, зокрема без етапу гемінації ($C+ije \rightarrow C'je \rightarrow Cje \rightarrow C'e$); великий ареал безгемінатних словоформ, їхній типовий, далеко не спорадичний вияв промовляють швидше на користь другого шляху для значного терену південно-західних діалектів; на тлі зазначеної відсутності довгот приголосних наведена словоформа *старовин:a* (с. 142) вимагає пояснення.

4) у майбутньому варто було б докладніше розглянути дві принципово відмінних синтагматичних позиції з м'якими шиплячими: *зач'ети* і *дошч'і*; у другому випадку наявна передумова регресивної асиміляції м'якості, яка, як засвідчує транскрипція, залишилася нереалізованою, хоча наддністрянський діалект знає прояви гіперм'якості; чи варто розглядати такі позиції шиплячих в одному ряду, не коментуючи їхню неподібність?

Явища морфології подано за частинами мови; відзначено випадки контрастування структури говірок і літературного стандарту. За цими проявами словозмінних підсистем у говірках стоять приховано різні процеси, найпоширеніші з яких належать радше до царини фонетики (рефлексія давнішого стану фонем у сучасному звуковому оформленні флексій та цілої словоформи), частина – до власне словозміни – це наслідки різноспрямованих індуктивних процесів. Зрештою, на цих двох китах тримається діалектна морфологія з усіма

її не завжди переконливими побудовами навіть під пером маститих дослідників. Не уникала подібних пояснень та викладу матеріалу й авторка рецензованої праці, на які варто звернути увагу, особливо під час підготовки студії до монографічного видання. Насамперед перегляду вимагають ряди неоднорідних словоформ, які мали б репрезентувати їхню однорідність. Так, на с. 141 зазначено, що «іменники I відміни ж. р. у Р. в., Д. в., М. в. одн. мають давнє закінчення *-и*» й далі наведено іменники, співвідносні з давніми *-ја*-основи (*неділ'а, земл'а* та ін.) і 1 – 3 *-а*-основи (*ріка*). Відомо, по-перше, що флексії цих іменників у вказаних відмінкових формах розрізнялися в межах парадигми та в різних парадигмах: а-осн.: Р. в. – *-ы*, Д. в. – *-ѣ (ѣ)*, М. в. – *-ѣ (ѣ)*; *-ја*-осн.: Р. в. – *-ѣ (ѣ)*; Д. в. – *-и*, М. в. – *-и*. Тому наявність спільної флексії у кількох відмінках двох парадигм мало стати предметом докладного аналізу, наслідком якого стало б розмежування власне фонетичних рефлексів та вторинних морфологічних (індуктивних) змін. Так само уважного аналізу вимагає негомогенний відносно давніших словозмінних парадигм ряд іменників *кінець, дом, місце, лице* (там само); коментування в контексті міжпарадигмальної індукції вимагають також інші іменники.

Багато цінного матеріалу наведено у підрозділах про займенникові (з численними сталими змінами вихідних форм), числівникові форми, про нестягнені прикметникові форми насамперед як прояв церковнослов'янської мови. Особливої уваги закономірно надано дієсловам, численним видовим, часовим та особовим формам. Окремі коментарі особливо цінні, вимагають у майбутньому спеціального розгортання: це спостережена формальна надлишковість у передаванні грамом 1 і 2 особи за допомогою особової енклітики і займенника-підмета (*мами ми-смо не вернули; треба і щоб ми жили-смо* – с. 148). Цінним є спостереження про розгалужену систему прислівників (переконливо продемонстровано на прикладі прислівників для передачі інтенсивного вияву ознаки (с. 150).

Лапідарно, у межах кількох сюжетів, представлено особливості синтаксичної будови говірок; зокрема, зауважено про особливості словосполучення ДТ у зв'язку з усною формою його творення; вказано на характер простих та складних речень. На особливу увагу заслуговують функції синтаксичних морфем, що сигналізують про специфіку синтактики в усних діалектних текстах, зокрема, про досі не зауважене використання протиставного сполучника *но* як частки (с. 183). Увагу читача привернуть роздуми авторки й матеріали, пов'язані з коментуванням типів вставності, характеру повторів, квазідіалогічності оповіді – рис текстів, зумовлених усним характером їх формування та відтворення.

Аналіз лексики зорієнтований на виявлення ідеографічних груп, їх повноти, розгалуженості, на специфічне наповнення тематичних груп релігійної лексики, народних звичаїв, обрядів; спеціально зупиняється авторка на вираженні понять простору і часу. Стисле коментування семантики лексем доповнене виразними ілюстраціями з текстів.

У цілому вдумливий читач знайде у 3 розділі дисертації І.Р. Романини як багатий емпіричний матеріал, так і імпульси формування нових проблем вивчення фонетики, граматики, лексики діалектів.

Розділ завершують висновки, в яких синтезовано важливіші риси наддністрянських говірок, зафіксованих у просторі аналізованих текстів.

У «Висновках» (с. 190–193) здійснено спробу ще раз підкреслити значення діалектного тексту як джерела нової інформації про діалекти, узагальнено презентувати низку текстотвірних засобів, розкрити роль текстових категорій, підкреслити цінність

віднайдених у текстах формальних і семантичних ознак наддністрянських говірок. Цим підкреслено недеklarативний характер дослідження, а його ґрунтованість у живий матеріал, в аналіз численних мовних рис, явищ. Саме виявленими і наведеними в роботі особливостями наддністрянських говірок, практичною реалізацією ідеї текстоцентризму у вивченні говірок праця привертатиме до себе увагу мовознавців-теоретиків і практиків.

Підкреслимо особливу цінність сформованої дослідницею *джерельної бази*: це 163 автентичні тексти з окресленого тематичного поля, записані авторкою у 62 населених пунктах. Творячи своєрідну регіональну антологію усних історій про чуда, ці ДТ презентують окремий сегмент часово глибокої культури народних вірувань у надприродне, розкривають її численні деталі. Водночас наведені в додатках тексти залишаються безцінним джерелом мовної інформації, живомовними пам'ятками регіону. Важливо, що ці тексти удоступнено для використання іншими дослідниками вже сьогодні, що є реальною розбудовою емпіричної бази української діалектології.

У своєму дослідженні авторка використала також свідчення з максимальної кількості зібрань українських діалектних текстів; їх огляд справляє переконливе враження ретельного аналізу української діалектної текстології, а також засвідчує її реальний розвиток. На жаль, у списку джерел не наведено книги текстів Г.Л. Аркушина з Берестейщини – важливе джерело даних, а з огляду на задум Г.Л. Аркушина створити панорамну текстову картину історично цілісного західнополіського діалекту з його складниками – Підляшшям і Берестейщиною – значення цієї праці виходить за межі власне наукової парадигми.

Зосередившись на діалектних текстах *про чуда*, І.Р. Романина зуміла показати складність дослідження діалектного тексту як різновиду мовних одиниць; вияскравлені дослідницею проблеми мають універсальний, не залежний від тематики текстів, характер. З рецензованої студії, зокрема з коментарів до текстів та самих текстів, виразно постав діалектоносій-наратор з притаманними йому індивідуальними й колективними рисами мовлення, з моделями творення цілісного тексту, способам передавання змісту та модального й аксіологічного супроводу. Водночас переконливо продемонстровано цінність ДТ як джерела інформації як про культуру, ментальність, історичну пам'ять народу, так і структуру говірок; це джерело надійне, притягальне, проте об'єктивно сповна ще не поціноване і належно не використовуване сучасними лінгвістами.

Дослідниця опрацювала велику за обсягом наукову літературу з ділянки текстології – теоретичної (в якій відтворено пошуки підходів до аналізу тексту) та практичної, пов'язаної з аналізом художніх і діалектних текстів; це студії українських, російських, польських, американських учених. Зазначимо, що дослідження діалектних текстів ще не має широкого кола студій, тому важливо було виявити, опрацювати і зазначити в дисертації всі такі праці, що слугуватиме важливим спрямуванням для наступних дослідників; відзначимо поодинокі пропуски, зокрема низку студій саратовської, томської та московської шкіл діалектної текстології.

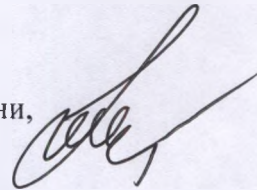
Дисертація І.Р. Романини «*Структурно-семантичні особливості діалектних текстів про чуда в наддністрянському говорі*» – самостійне завершене дослідження складної, малодослідженої проблеми українського мовознавства – діалектної текстології, що виконане на новій джерельній базі з використанням надійних прийомів лінгвістичного аналізу.

Поставлене завдання комплексного вивчення діалектного тексту І.Р. Романина виконала в повному обсязі, сформульовані завдання розв'язала: розкрила визначальні риси ДТ; засоби творення ДТ як мовного феномену; встановила лінії залежностей між текстовими категоріями і засобами їх вербального втілення; на підставі текстів розкрила структурні особливості наддністрянських говірок. Дисертація має перспективу розгортання в аналогічних дослідженнях; теоретичні узагальнення можуть бути використані в узагальненнях про ДТ, наддністрянський діалект, про типи джерел діалектологічних студій. Незаперечною є практична цінність дисертації, яка збагачує надійним матеріалом базу емпіричних спостережень над українськими діалектами.

Автореферат дисертації та публікації достатньо повно відтворюють проблематику дослідження, демонструють цінність матеріалу, важливість і перспективність висновків з аналізу діалектних текстів; публікації (10) та участь у роботі конференцій і семінарів (10) засвідчують глибоку передзахистову апробацію праці, поступове системне оприявлення сегментів праці серед науковців.

За подану до захисту дисертацію «*Структурно-семантичні особливості діалектних текстів про чуда в наддністрянському говорі*» Ірина Романівна Романина заслуговує присудження наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова.

Офіційний опонент –
доктор філологічних наук, професор,
директор Інституту української мови НАН України,
завідувач відділу діалектології

П.Ю. Гриценко

